

Samen met vluchtelingen op weg naar Kroatië

TEKST: BRENDA STOTER - FOTOS: MARIJELLE VAN UITERT

"Huizen, werkplekken, scholen: alles in onze buurt was vernield. Ik kon niet meer leven in Syrië," zegt Khamar (20), terwijl ze haar tweejarige zoonnetje Jamal verschoont. Het jongetje draagt een roze meisjesjas. "Gekregen in Belgrado," lacht moeder. Zij en haar man willen naar Duitsland. Ze hopen in Europa een betere toekomst op te kunnen bouwen voor hun drie kinderen.

Baby Sham is pas tien dagen oud, maar heeft al door vier verschillende landen gereisd. Het kindje is vernoemd naar de Syrische hoofdstad Damascus, maar zal Syrië nooit leren kennen. Sham werd geboren in Turkije, het land waar moeder Khamar en haar man besloten de boot te nemen naar het Griekse eiland Lesbos. Vanuit daaruit reisden ze door naar Macedonië en Servië. De zogeheten 'Balkanroute' die hen naar West-Europa moet brengen. Ze besloten na de bevalling van Sham zo snel mogelijk te vertrekken uit Turkije, omdat ze toch een beetje bang zijn dat de grenzen binnenkort gesloten worden.

Zweet en viezigheid

Nu zit het gezin in met graffiti bespoten, oude trein op weg van de Servische stad Belgrado naar de grens met Kroatië. De trein is enkel en alleen voor vluchtelingen; een kaartje kost 4 euro. De ramen van de wagon zijn beslagen. Het ruikt er naar zweet, eten en viezigheid. De uitgeputte vluchtelingen uit Syrië, Afghanistan en Irak hebben al dagenlang geen douche gezien. Sommigen slapen half, anderen blijven bewust wakker, in spanning afwachting van waar ze nu weer terecht zullen komen en of ze daadwerkelijk hun bestemming zullen bereiken.

Fan van Real Madrid en FC Barcelona

In dezelfde trein zit de Afghaanse Nouriye (36). Zij heeft al een veel langere reis achter de rug. Samen met haar man en kinderen van 10, 12 en 13 wil ze naar Spanje. Waarom ze juist voor dit land heeft gekozen? "Omdat de kinderen fan zijn van Real Madrid en FC Barcelona," zegt ze in gebrekkig Engels. "Maar eigenlijk maakt het me niet uit, zolang ik maar weg ben uit Afghanistan. Er zijn constant aanslagen. Als Hazaren werden we gediscrimineerd en de kinderen konden vanaf hun 12e jaar niet meer naar school."

Roken en plassen

De trein rijdt langs kale vlaktes, weilanden en vervallen fabrieken. Regendruppels tikken op de ramen. Om het half uur stopt de trein. Mannen stappen uit om te roken, vrouwen om hun kinderen een plasje te laten doen. Maar roken gebeurt ook stiekem in de trein, achterin. Niemand zegt er wat van. Een Servische controleur loopt langs, vraagt om kaartjes. Een man uit Afghanistan snapt er niets van. Deze trein was toch gratis? "Ik kom zo terug," zegt de conducteur boos en loopt weg.

Klappertanden

Uren later, op de plaats van bestemming, is de conducteur nog niet terug. Honderden vluchtelingen stappen uit de wagons. Servische politieagenten gebieden hen met luide stem om in een rechte lijn te gaan staan. De vluchtelingen rillen van de kou. Het miezert. Pakweg tien minuten later worden ze naar een oud gebouw gebracht, net naast het spoor. Hier krijgen ze een bed, voedsel en mogen ze naar het toilet. Binnen wordt gelachen, thee gedronken en uitgerust. Totdat twee uur later medewerkers van het Rode Kruis roepen dat het tijd is om te gaan. De vluchtelingen gaan naar buiten. Sommigen dragen open schoenen of slippers, anderen hebben dekens om zich heengeslagen. Weer moeten ze in een rechte lijn gaan staan. Politieagenten schreeuwen: "Go, go, go!" De vluchtelingen begrijpen het niet omdat ze geen Engels verstaan. Kinderen huilen, ouders kijken angstig. Als iedereen in een rechte lijn staat, worden de vluchtelingen naar de grenspost gebracht. Daar stappen ze in een trein voor de volgende lange rit naar Kroatië. "Soms vraag ik me af waar ik aan begonnen ben," zegt Nouriye klappertandend. "Maar ik weet waar ik het voor doe: een beter leven."